

TONI CRUANYES, director en funcions

SALVADOR COT, director d'edicions

DAVID GONZÁLEZ, LLUÍS MARTÍNEZ,
JOSEP PLAYÀ, subdirectors

SECCIONS:
JOAN ARMENGOL [Economia]; IGNASI ARAGAY,
ANDREU GOMILA [Cultura i Espectacles]; ALBERT

BALANZÀ [Política]; TONI BROSA [Esports];
DAVID CAMINADA [Opinió]; MANEL CASTILLA [Disseny];
SANTI GONZÁLEZ [Món]; PEPA MASÓ, CARLES SABATÉ
[Societat i Barcelona]; OSCAR MONTFERRER [Comunicació];
ALBERT PLA [Edició]; MONTSERRAT RIUS [Documentació];
ROBERT RAMOS [Fotografia]
Delegada a Madrid: MONTSE OLIVA
AVUI.CAT: SILVIA BARROSO

VICENT SANCHIS, president del Consell Editorial

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona
DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Jerónimo, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 72 66 - Adreça electrònica: madrid@avui.cat
CENTRALETA Tel.: 93 316 39 00 - Fax: 93 316 39 36
DISTRIBUCIÓ Tel.: 93 316 39 16 - Fax: 93 316 39 15
ADREÇA INTERNET: http://www.avui.cat
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 316 39 15

SUBSCRIPCIONS: DYRSA Pere IV, 467 Barcelona. Tel.: 902 884 252

PUBLICITAT: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.
JORDI GÁLVEZ, DAVID ABAD I EVA HERNÁNDEZ. Coordinació: AMPARO MADRAMANY, Enric Granados, 84. 08008 Barcelona.
Tel.: 93 316 39 04 - Fax.: 93 445 81 93 - Adreça electrònica: publicitat@avui.cat

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DL: B20.249-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.
A efectes del que preveu l'article 32.1, paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació S.L. s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació S.L.

Jordi Boixaderas

Actor de doblatge

El culte al subtítol

El doblatge: la causa dels fracassos de la nostra indústria cinematogràfica, de la dicció afectada dels nostres actors. La barrera entre els escolars i la llengua anglesa. El traductor a sou de l'obscurantisme franquista. Sembla que cadascun d'aquests retrets té un efecte balsàmic sobre antigues frustracions. No caldria amoïnar-se gaire per la difusió d'aquests tòpics; qui vulgui estimar o detestar el doblatge o la favada asturiana en trobarà motius de sobres.

ARA BÉ, QUE ELS POLÍTIQS CERTIFIQUIN aquestes hipòtesis i es disposin a legislar en conseqüència ja és una altra cosa. És empipador, però per aprendre *bon anglès* no et pots escapar de familiaritzar-te amb la gramàtica i el vocabulari bàsics, amb els verbs irregulars, modals i frasals, i potser un cop hagis arribat a un nivell de domini passador –posem de First Certificate–, veure determinades pel·lícules ajudarà en el terreny de la comprensió oral. Però ja podeu escoltar diàlegs de pel·lícules durant hores, que sense un mínim esforç cap idioma prendrà la iniciativa de ficar-se dins del vostre cervell. En l'àmbit de la comunicació l'anglès hi és present pertot. Qui tingui la curiositat o la necessitat d'aprendre'l s'hi podrà posar a prova fàcilment. Quantes vegades a la vida hem sentit cançons en anglès? Heu esbrinat què diuen les estrofes de *Jingle bells*? O n'heu tingut prou amb *Happy birthday to you*?

AL NOSTRE PAÍS HEM DEPÈS DURANT SEGLES de les traduccions per seguir el curs de la cultura, però associem encara el monolingüisme amb el tronat prestigi del colonitzador. La potència demogràfica i editorial del castellà contribueixen a bastir el miratge. Som campions d'Europa en fracàs escolar, particularment estrepitós en competència lingüística. Creieu que tot això canviarà ni una mica el dia que els nostres fills vagin a veure pel·lícules subtítolades? Se'ls aclarirà el funcionament de la negació anglesa quan escoltin expressions de l'estil d'*ain't got*

“La devoció pel subtítol m'evoca un obscurantisme que va ser reflex de l'obscurantisme franquista: la predilecció de l'esnobisme pallús autòcton pel que s'entén a mitges i cadascú interpreta com li plau”

JAUME BATLLE

no fuckin' nothin', man en boca d'un rei del *hip-hop*? La devoció pel subtítol m'evoca un obscurantisme que va ser reflex de l'obscurantisme franquista: la predilecció de l'esnobisme pallús autòcton pel que s'entén a mitges i cadascú interpreta com li plau, un procés menys compromès que l'esforç de treure'n l'entrellat.

TENIM PALADAR TAN FI? QUI LLEGEIX DICKENS en anglès tret dels professionals? I, no ho dubteu, les més exquisides traduccions carnerianes de Dickens són més lamentables que el pitjor doblatge, perquè Hollywood només pretén oferir –pràcticament només ofereix– menjar ràpid. Si parlem de fidelitat en la traducció no acabo de veure l'avantatge de les VOS. Mentre llegim no veiem escena, el text es resumeix dràsticament i arriba tard als canvis de ritme i èmfasi, prescindim d'adaptar acudits, localismes i tecnicismes, perdem diàlegs espurnejants, discussions abrindades, converses simultànies i comentaris de fons. Però sobretot perdem el valor de les inflexions i dels registres de la parla. Entenem allò que és obvi i ho prenem per essencial perquè comprendre allò que jau sota el que es diu es l'última frontera en l'aprenentatge d'un idioma. Podeu notar si un actor japonès es posa sarcàstic? Si un d'alemany respon en un to un pèl massa agre? Un deix d'ironia, d'insolència, de desfici, descriuen el context i formen part del relat. Els afinats intèrprets americans ho juguen i les *majors* vetllen pel seu producte, i exigeixen que arribi al gran públic tot allò que l'actor ha emès intencionalment, que sempre serà definible, i que un doblatge ben produït pot fer intel·ligible. És la regla que guia la lògica del doblatge: cal que el gran públic entengui a temps el text i el subtext.

QUE ENS COMPARIN AMB ESCANDINÀVIA en coneixement d'idiomes és, ara per ara, somiar truites. I que s'estimin més que adoptem els usos culturals de Portugal, Grècia i Sud-amèrica en comptes dels d'Alemanya, França i Itàlia és, certament, una tendència innovadora.

EN DIRECTE

Crisi de confiança

David Bueno

Professor i investigador de genètica a la UB

Fa uns dies es va presentar a Barcelona la desena edició del Trust Barometer, que mesura la confiança social en empreses, mèdia, institucions polítiques i ONG. S'hi fa palès que la confiança social és, de manera recurrent, alarmantment baixa –en molts ítems inferior al 50%–. El model social actual es va originar al neolític. Es considera que el canvi d'estil de vida provocat per l'adveniment de l'agricultura i l'assentament en poblats va consolidar les diferències grupals i una concepció social més jeràrquica, unes característiques que s'han mantingut conceptualment inalterades. Des de fa temps, però, l'augment del sentiment de llibertat, derivat de l'increment de la qualitat de vida, afegit a una nova consciència de globalitat, estan fent grinyolar aquestes estructures ancestrals, la qual cosa suggereix la necessitat d'un canvi social profund, no només formal o en clau econòmica, que ens adapti a la nova realitat. De fet, confiar porta implícit un component lògic, de valoració de fets contrastats, i un d'emotiu, d'esperança de futur. Potser per això segons el *Trust Barometer* l'índex més alt de confiança recau en els experts i la tecnologia i en les ONG –simplificant, els components lògic i emotiu–. Una de les possibles interpretacions és que estem abocats a desenvolupar unes noves estructures socials que es basteixin sobre un eix científicotècnic, per oposició a dogmàtic, però impregnat d'una globalitat humanista, més emotiva. Una distinció que tenim reflectida en el funcionament global dels hemisferis cerebrals.

Salvat: company de viatge

Teresa Pàmies

Espectadora

El comiat a Ricard Salvat ha estat un esdeveniment estimulant en el context polític, social i moral que ens afecta. Es produeix quan el país ho necessita com una demostració que no hem

perdut la sensibilitat política que sembla instal·lar el menfotisme en el cos social. El motiu és la mort d'una persona amb obra feta en l'àmbit de la cultura, que inclou l'art escènogràfic amb resultats que situen el teatre de Catalunya entre els més prestigiosos d'Europa.

Tot això i més s'ha recordat en el curs del càlid comiat, però l'homenatjat no era únicament un home de teatre. Fou la seva passió

però no l'única dedicació. S'ha dit que era un caràcter difícil, mes la tasca que assumí no era fàcil. Posaren bastons a les rodes als seus projectes, tenia motius per estar-ne dolgut, però, si hi hagué ressentiment de part seva, no afectà la seva creativitat ni la coherència del seu compromís ètic i polític en defensa de les llibertats contra l'abús de poder, la corrupció, les injustícies i les guerres. Era un intel·lectu-

al compromès amb les causes que motivaren la seva obra. En aquest camí accidentat es trobà sovint amb militants d'esquerra, com ara del PSUC i del PCE, raó per la qual fou titllat de “company de viatge” dels comunistes.

En tant que “company de viatge”, Salvat i altres intel·lectuals catalans contribuïren a treure de les urpes del senador McCarthy el seu col·lega Arthur Miller, perseguit

per haver escrit *Les bruixes de Salem*, així com altres represaliats pel Comitè d'Activitats Antiamericanes, com el dramaturg David Cauter, autor del llibre *The fellow travellers (Els companys de viatge)*. Però la definició del compromís polític de Ricard Salvat la formulà el seu company Joan Sureda en l'acte de comiat al tanatori de les Corts: “Ricard fou rigorós però no subjecte a dogmes ni poder”.